

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ เรื่องพระนลคำฉันท์

นางสาวอมรรัตน์ เนตรมุกดา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN

009931

116312302

AN ANALYTICAL STUDY OF PHRA NON KHAMCHAN

MISS AMORNRAT NETMUGDA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF THAI

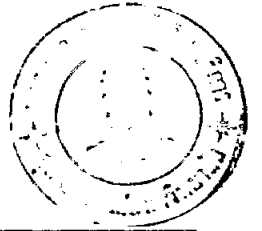
GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKORN UNIVERSITY

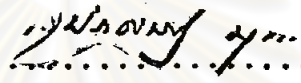
1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

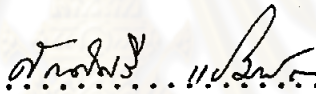
การศึกษาเชิงวิเคราะห์ เรื่อง วรรณคดี
นางสาวอมรรัตน์ เนตรมุกดา
ภาษาไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต

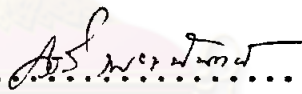

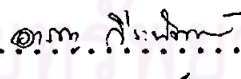
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

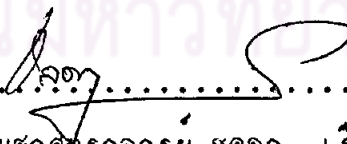

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ นุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แย้มนาคดา)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ วชิร รมะนันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารดา กิระนันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องพระนลคำฉันท์
ชื่อนิติกร นางสาวอมรรักษ์ เนตรมุกดา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต
ภาควิชา ภาษาไทย
ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินคุณค่าวรรณคดีเรื่องพระนลคำฉันท์ พระนิพนธ์ของพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ชั้นตอน คือ ตอนแรก เป็นการเปรียบเทียบพระนลคำฉันท์ กับ นโปลาชยานม ฌัมป์ภาษาอังกฤษของ คีน มิลแมน ในด้านโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ตลอดจนกลวิธีการแต่ง ทั้งนี้เพื่อประเมินคุณค่า และพิสูจน์ว่าพระนลคำฉันท์ได้ที่มาจากนโปลาชยานม ฌัมป์ของ คีน มิลแมน ตอนที่สอง ศึกษาลักษณะเด่นในด้านการใช้คำ อักษรวิธี รวมทั้งด้านวรรณศิลป์ ในพระนลคำฉันท์ เพื่อประเมินคุณค่าวรรณคดีเรื่องพระนลคำฉันท์

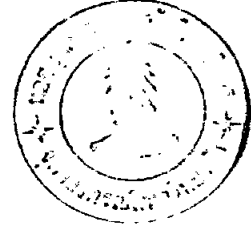
ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พระนลคำฉันท์ได้ที่มาจากนโปลาชยานม ฌัมป์ภาษา อังกฤษของคีน มิลแมน แต่เวลาดำยทอดเป็นภาษาไทย น.ม.ส. ใช้วิธีอ่านจับใจความ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ โดยได้คงเนื้อหาในส่วนที่ที่อยู่แล้วไว้ดั้งเดิม เป็นคันทาโครงเรื่อง ซึ่งมีเอกภาพก็อยู่แล้ว นอกจากนี้ น.ม.ส. ยังได้คงแก่นเรื่องซึ่งมีลักษณะนิสัยของพระนล เป็นแกนกลางในการดำเนินเรื่องไว้ ในส่วนที่เป็นตัวละคร ได้เพิ่มการบรรยายกริยา อากาาร ตลอดจนความรู้สึกของตัวละครให้เห็นชัดขึ้น เพื่อให้ตัวละครดูสมจริงมากยิ่งขึ้น ส่วนด้านกลวิธีการแต่งนั้นก็คล้ายคลึงกัน ต่างกันเฉพาะในด้านผู้เล่าเรื่อง ซึ่งในนโปลาชยานม กำหนดให้ฤทธิพิพทท์ทวะเป็นผู้เล่า แต่ในพระนลคำฉันท์ น.ม.ส. เป็นผู้เล่าเอง นับได้ว่าความสำเร็จส่วนหนึ่งของพระนลคำฉันท์มาจากนโปลาชยานม ฌัมป์ของ คีน มิลแมน.

ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้คำ น.ม.ส. แสดงเอกลักษณ์ออกมาให้เห็นชัดในเรื่องการใช้รูปคำแปลกใหม่ ซึ่งบางครั้งให้ความหมายที่แปลกแตกต่างไปจากที่คนทั่วไปคุ้นเคย ความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ น.ม.ส.มิได้คิดขึ้นเอง แต่เป็นความหมายหนึ่งในบรรดาความหมายหลาย ๆ อย่างของคำ ๆ นั้นในภาษาเดิม.นอกจากนี้ น.ม.ส. ยังสามารถเลือกสรรคำมาใช้ได้ดีตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ คำเหล่านี้มีทั้งที่เป็นคำยากและคำง่ายปะปนกันไป เป็นคำที่ให้เสียงคำกรงตามอารมณ์ และมีเสียงคำสอคล้องกับความหมายประจำคำของคำ ๆ นั้นด้วย น.ม.ส. สามารถพลิกแพลงคำมาใช้ได้หลายรูปแบบ ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยเพิ่มความงาม ความไพเราะในค่านวนวรรณศิลป์ให้แก่พระนลคำฉันท์ ทำให้วรรณคดีเรื่องนี้มีความไพเราะ ไม่แพ้วรรณคดีคำฉันท์ที่มีชื่อเสียงเรื่องอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title An Analytical Study of Phra Non Khamchan
Name Miss Amornrat Netmugda
Thesis Advisor Assistant Professor, Cholada Ruengruglikit
Department Thai
Academic Year 1984

Abstract

The purpose of this thesis is to evaluate the literary work Phra Non Khamchan by Prince Bidyalankarana. The study is divided into 2 sections. The first one is the comparative study of Phra Non Khamchan with the English version of Nalopākhyānam by Dean Milman in the aspects of plot, theme, characters and techniques of writing in order to evaluate and prove that Phra Non Khamchan has its origin from Nalopākhyānam by Dean Milman. The second one is the study of the poet's use of figurative language.

Phra Non Khamchan was derived from the English version of Nalopākhyānam by Dean Milman, in which the Prince cut and added something that considered appropriated to the story's artistic unity. He still kept the characteristic of Phra Non as the theme of the story. He could create all characters more realistic. The style of writing the story and the steps of creating characters were the same but the one who told the story was different. Vrihadasva was the story teller in Nalopākhyānam, but in Phra Non Khamchan the Prince told the story by himself. So it can be said that one part of his success came from the original work of Dean Milman.

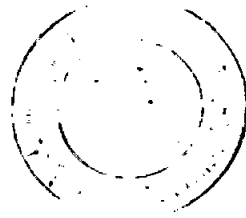
Concerning about his writing the Prince showed his unique in choosing new meaning of words which are unfamiliar to the readers, but those meaning

of words came from their origin. He could choose the words exactly to his purpose. These words are both simple and difficult. The Prince could use all devices of language in his book very beautifully so that it can be compared with other kinds of literary works in the same genre.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

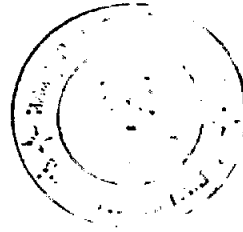
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตาและความเอาใจใส่ ช่วย
ตรวจแก้ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาอันหาที่สุกมิได้น้อย่างยิ่ง จึงขอ
กราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง หากไม่ได้คำแนะนำและตรวจแก้ไขของรองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี
แย้มนัคคา ศาสตราจารย์วัชร รมยะนันท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อารคา กิระนันท์ งานชิ้นนี้
ก็คงจะไม่สำเร็จ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบรรดาคณาจารย์ต่างๆ อาทิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
คมคาย นิลประภัสสร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ สีนสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุทร แสงทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตรีศิลป์ บุญจรรยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพมาศ ศิริกายะ อาจารย์ภาวรรณ
หมอกยา อาจารย์ ม.ร.ว อุษณิษา สุขสวัสดิ์ อาจารย์สุภาพร สักขนิยานาวิน และอาจารย์ท่านอื่นๆ
ในภาควิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก และภาควิชาศิลปะการละคร ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น
และช่วยเหลือในเรื่องข้อมูลต่างๆ จนงานชิ้นนี้สำเร็จได้ด้วยความดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันวิทยบริการ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
คณะอักษรศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมือในการค้นคว้าข้อมูล และขอขอบคุณ
คุณอรุณลักษณ์ ไชยนันท์ และคุณวิชาวัฒน์ อิศรภักดี ที่ช่วยแปลข้อมูลภาษาอังกฤษด้วยความเต็มใจ

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยเป็นกำลังใจ และให้ทุนอุดหนุน
มาโดยตลอด และขอขอบคุณที่งานองๆที่คอยเป็นกำลังใจ และช่วยเหลือในเรื่องการพิมพ์วิทยานิพนธ์
จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมุติฐานในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
2. การเปรียบเทียบวรรณคดีเรื่องพระนลคำฉันท์และนโลปาชุกรานมู.....	5
2.1 โคร่งเรื่อง.....	12
2.1.1 การสร้างปัญหาข้อขัดแย้ง.....	13
2.1.1.1 ทอนพระนลถูกพระมุขกรทำพินันสกา.....	17
2.1.1.2 ทอนพระนลทักสินใจหนีจากนางทมยันตี.....	21
2.1.2 การคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้ง.....	24
2.2 เนื้อเรื่อง.....	49
2.2.1 เนื้อเรื่องในส่วนที่เหมือนกัน.....	49
2.2.2 เนื้อเรื่องในส่วนที่แตกต่างกัน.....	53
2.3 แก่นเรื่อง.....	58

2.4	ทิวละคร	78
2.4.1	พระนล	79
2.4.1.1	ลักษณะนิสัยที่เหมือนกัน	79
2.4.1.2	ลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน	93
2.4.2	นางทมยันตี	97
2.4.2.1	ลักษณะนิสัยที่เหมือนกัน	97
2.4.2.2	ลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน	102
2.4.3	พระบุษกร	105
2.5	กลวิธีการแต่ง	114
2.5.1	ผู้เล่าเรื่อง	114
2.5.2	การดำเนินเรื่อง	115
2.5.3	การสร้างทิวละคร	119
3.	การใช้คำและอักษรวลีใน เรื่องพระนลคำฉันท์	124
3.1	การใช้คำ	124
3.1.1	การใช้คำภาษาต่างประเทศ	125
3.1.1.1	การใช้คำบาลีสันสกฤต	125
3.1.1.1.1	การใช้คำบาลีสันสกฤตซึ่งเดิมมีความหมายหลาย อย่าง แต่กวีเลือกใช้ในความหมายใดความหมาย หนึ่งซึ่งคนทั่วไปไม่คุ้นเคย	126
3.1.1.1.2	การใช้คำบาลีสันสกฤตที่น่าสนใจ	130
3.1.1.1.2.1	คำบาลีสันสกฤตที่เป็นคำยาก	130
3.1.1.1.2.2	คำบาลีสันสกฤตซึ่งมีรูปคำหรือเสียงคำคล้าย คลึงกับคำอื่น	134

3.1.1.2	การใช้คำเขมร	137
3.1.1.2.1	การใช้คำเขมรในรูปคำและความหมาย เดิมหรือในความหมายที่ใกล้เคียงกับ ความหมายเดิม	138
3.1.1.2.2	การใช้คำเขมรในรูปคำใหม่ แต่ใช้ใน ความหมายเดิม	139
3.1.2	การใช้คำไทยโบราณ	140
3.1.3	การใช้คำซ้อน	144
3.1.4	การใช้คำสมาส	146
3.1.4.1	การใช้คำสมาสเพื่อเพิ่มความหมาย	147
3.1.4.2	การใช้คำสมาสเพื่อประโยชน์ในการออกเสียง ...	149
3.1.4.3	การใช้คำสมาสเพื่อทำให้มีรูปคำกระชับพอเหมาะที่ จะบรรจุลงในขณะฉันท	150
3.2	อักขรวิธี	152
3.2.1	การเลือกใช้รูปคำตามที่กวีประสงค์	153
3.2.2	การหลាកคำ	156
3.2.3	การประวิสรรชนีย์เพื่อแสดงว่าเป็นคำลหุ	159
4.	วรรณศิลป์ในพระนลคำฉันท	161
4.1	การเล่นคำที่ก่อให้เกิดความงามทางคำฉันท	163
4.1.1	การเล่นเสียงสัมผัส	163
4.1.1.1	สัมผัสสระ	164
4.1.1.2	สัมผัสอักษร	167
4.1.1.3	สัมผัสสระและสัมผัสอักษร	169

4.1.2	การเล่นเสียงวรรณยุกต์	170
4.1.3	การใช้คำอัฒภาค	172
4.1.4	การเล่นคำเป็นชุด	173
4.1.4.1	การเล่นคำชุดภายในวรรคเดียวกัน	174
4.1.4.1.1	การเล่นคำส่วนหน้า	174
4.1.4.1.2	การเล่นคำส่วนท้าย	176
4.1.4.1.3	การเล่นคำส่วนหน้าพร้อมกับคำส่วนท้าย	178
4.1.4.2	การเล่นคำชุดต่างวรรคห้วนองเดียวกัน	179
4.1.4.2.1	การเล่นคำส่วนหน้า	179
4.1.4.2.2	การเล่นคำส่วนท้าย	181
4.1.4.2.3	การเล่นคำชุดเดียวกันทั้งส่วนหน้าและส่วนท้าย ...	181
4.1.4.2.4	การเล่นคำชุดเดียวกันเกือบทั้งบท	182
4.1.5	การเล่นคำซ้ำ	183
4.1.5.1	ซ้ำเสียง	183
4.1.5.2	ซ้ำคำ	184
4.1.5.2.1	ซ้ำคำที่อยู่ใกล้กัน	186
4.1.5.2.2	ซ้ำคำที่มีไค้ที่อยู่ใกล้กัน	186
4.1.5.2.3	ซ้ำคำที่อยู่ใกล้กันและมีไค้ที่อยู่ใกล้กัน	190
4.1.5.3	ซ้ำความหมาย	191
4.1.6	การเล่นคำซ่อน	193
4.1.7	การใช้คำกร่อน	196
4.1.8	การเล่นคำแฝง	197
4.2	การใช้คำที่ก่อให้เกิดความงามทางด้านความหมาย	199
4.2.1	การใช้คำ	199

4.2.1.1	การเล่นคำที่มีความหมายต่างระดับ.....	199
4.2.1.2	การใช้กลุ่มคำเกี่ยวกับแต่ เรียงคำต่างกัน.....	201
4.2.1.3	การใช้คำหลากหลาย.....	202
4.2.2	การใช้สำนวนโวหาร.....	206
4.2.2.1	การใช้สำนวนซึ่งแสดงให้เห็นกลวิธีและ เนื้อหาในการประพันธ์ไทย.....	207
4.2.2.2	การใช้สำนวนโวหารซึ่งอิงสำนวนไทย.....	215
4.2.3	การใช้ภาพพจน์.....	218
4.2.3.1	ภาพพจน์แบบอุปมา.....	218
4.2.3.1.1	ภาพพจน์แบบอุปมาที่เลียนแบบใน นิโลปาชยานมู.....	219
4.2.3.1.2	ภาพพจน์แบบอุปมาที่คิดขึ้นเอง.....	222
4.2.3.2	ภาพพจน์แบบอุปสัญลักษณ์.....	224
4.2.3.3	ภาพพจน์แบบอติพจน์.....	226
4.3	การใช้คำที่ก่อให้เกิดความงามทั้งทางคำเสียงและความหมาย.....	228
5	บทสรุป.....	234